

ATD Vierde Wereld

Victor Jacobslaan 12

1040 Brussel

tel.: 02/647.99.00

PRK 000-0745336-85

Vertaling video "Je témoigne de vous..." © ATD Vierde Wereld januari 1989

Van U wil ik getuigen

"Waar mensen gedoemd zijn in armoede te leven
worden de rechten van de mens geschonden.
Wij zijn hen verplicht
ons aaneen te sluiten
om die rechten te doen eerbiedigen".

Père Joseph Wrésinski

'Men zegt: ze zitten in hun eigen miserie. Ze hebben er zelf voor gekozen.
Ze voelen zich goed in hun armoede.'
Dat is niet waar. De ellende put je uit. Je hebt er genoeg van.
Neen, je wil leven.
Je wil je rechten erkend zien,
je recht op huisvesting, op werk, recht op een beroep en op kennis. Vooral recht op kennis.
De mensen van de Vierde Wereld dragen een grote fierheid.
En juist die fierheid stelt ons in staat om heel de wereld te smeken dat
men de Vierde Wereld zou erkennen als een waardige wereld."

Overall ter wereld, zowel in rijke als in arme landen,
in verborgen straten als in sloppenwijken
leven gezinnen, mannen, vrouwen, kinderen in grote armoede.
De ellende begint waar schaamte is,
waar mannen en vrouwen niet meer gerespecteerd worden.

Ganse gezinnen overleven en putten zich uit
om het hoogstnodige te vinden om de volgende dag te kunnen halen.
Het zijn geïsoleerde gezinnen, uitgesloten en beroofd
van hun elementaire rechten, namelijk:
voldoende te kunnen eten, zich te kunnen verzorgen,
of naar school te gaan.
Deze gezinnen mogen hun stem niet verheffen.
Zij tellen niet mee.
Ondanks alles bieden zij weerstand,
zonder ooit erkend te zijn.

Altijd hebben mensen ervoor geijverd om de armsten te helpen.
Nochtans begint er vandaag een nieuwe geschiedenis:
want een man, in uiterste armoede geboren,
is opgestaan om zijn volk bijeen te brengen.
Samen met Père Joseph Wrésinski, stichter van de Beweging ATD Vierde Wereld,
hebben de armste gezinnen besloten,
hun geschiedenis in marmer te beitelen.
Daarmee willen ze hun grote vastberadenheid vereeuwigen
om te vechten tegen de armoede.

Een marmeren steen wordt het symbool
van de moed van miljoenen mannen en vrouwen
die onder hun lot gebukt gaan
en hunkeren naar waardigheid.

‘Ik stook wat oude rommel, en haal er het ijzer uit.
Het gaat dan in de zak om te verkopen.
Zo’n dingen doe ik niet voor mezelf,
maar om mijn kinderen eten te kunnen geven, en wat ze nodig hebben. En iets voor Kerstmis.
Al verdien ik niet veel, toch kan ik iets opzij leggen om wat speelgoed te kopen.
Ze moeten allemaal een betere toekomst hebben dan ik,
een goede scholing krijgen en al dat soort dingen...’

‘Geen water, geen elektriciteit, opgesloten tussen rotte muren.
Als het niet regent hebben we geen water.’
‘Is water belangrijk?’
‘Ja. ‘t Is belangrijker dan al de rest.’ - ‘Waarom?’
‘Om de kinderen te kunnen wassen, de kleren en het linnen.
M’n oudste mist dikwijls de school, omdat ik niet kan wassen.
Ik doe m’n best. Maar ik kan hem toch niet vuil naar school laten gaan, he.’
‘Hebben ze er u al opmerkingen over gemaakt?’
‘Dat hij vuil zou zijn? Neen, nooit.
Als ze naar school gaan school zijn ze netjes.’
‘Is de school belangrijk?’
‘Ja, ze moeten kunnen gaan. Want anders hebben ze geen toekomst.’

Hun toekomst is in het geding.

Maar wie zijn de allerarmsten; waar komen ze vandaan?
Zij kunnen overal wonen, de wereld rond,
op elk moment van hun geschiedenis.
Al die mensen, van wie men zegt:
‘ze horen nergens thuis’...
zij zijn “overall” en van alle eeuwen.
In stilte kruisen zij onze wegen,
zonder naam, zonder adres, zonder band, zonder logies.
Vandaag zonder werk, morgen: zonder kinderen,
dan weer weggejaagd, van hier naar nergens.
Toch wijzen zij een nieuwe weg
naar een ontmoeting tussen twee werelden
die elkaar niet kennen.

De steen die zij beslisten te beitelen
symboliseert ook die wil tot ontmoeting,
die wil om hun stem te verheffen.
Elke beitelslag, elk gegraveerd woord duidt hierop.
De gezinnen van de Vierde Wereld hebben ons iets te zeggen:
want omdat zij elke dag aan den lijve
het onrecht en de uitsluiting ondervinden,
kunnen zij ons de weg wijzen om dat te overwinnen.

‘ Het zwaarst om dragen was het misprijzen van de mensen.
Ik leefde in een caravan.
Ze begrepen niet waarom ik verhuisde naar een woonwagen, in dezelfde straat.
Zo’n misprijzen en onverschilligheid. De mensen hoefden me niet te beoordelen,
want ik had mezelf reeds beoordeeld.
‘t Is zoals met een koppel: je kent niet direkt de verborgen kant van de ander.
Met de armoede is het net zo.
Mensen die geen armoede gekend hebben, kunnen de armsten niet echt kennen en begrijpen.’

De armoede begrijpen...
Deze steen die met geduld en vastberadenheid
gebeiteld wordt,
houdt deze grote uitdaging in:
de oorzaken van de armoede kennen
en haar tot in haar wortels bestrijden.

Samen met vrouwen en mannen die dezelfde weg gingen
en die hun vertrouwen schonken,
hebben de gezinnen van de Vierde Wereld geleidelijk aan
hun rechten kunnen opeisen
en elke vorm van bijstand
onvoorwaardelijk kunnen afwijzen.

‘Die bijstand en bedeling...
Zoals in de oorlog van 40. Toen ze met wagens eten uitdeelden...
En al die naamloze voorbijgangers die ons bekijken alsof we de pest hadden en zo.
Maar als we gerespecteerd worden door ons werk,
en onze kinderen, door wat ze op school leerden...
Heel onze familie is erin betrokken, heel onze toekomst.
Als ze je één keer met de vinger wijzen, dan weet je niet meer wat te doen .
Men zegt té gemakkelijk: die vrouw doet geen inspanningen meer.
Toch weten de mensen dat de gezinnen van de Vierde Wereld veel moeite doen.
Je bent er kapot van als je thuiskomt; Je hebt zin om je te verbergen.
‘t Is nog altijd beschamend in deze eeuw, in een land zoals het onze.’

‘t Is waar dat ze ons vroeger kleren gaven. Wollen pulls. Niet fameus.
Maar ze gaven toch warmte. Moeder trok ze uit en herbreide ze op een andere manier.
Zo konden we zeggen: ‘moeder heeft ons een pull gekocht’.
We wisten dat ze niet nieuw waren. Maar je zag dat niet. En wij waren tevreden.
We deden de anderen geloven dat moeder ze voor ons gekocht had,
althoewel we zeer goed wisten dat zij ze herbreid had’.

'Toen ik 10 jaar was, droeg ik een veel te grote mantel. Maat 38 of 40.
Zo zag ik er altijd als een onbeholpen clown uit. Dat heeft me heel diep getekend.
Zelfs op school moest ik het bekopen door die mantel.
De juffrouw bekeek mij... dat heeft mij er altijd onder gehouden... ik slaagde niet.
Ik was zeker niet dommer dan de anderen.
De kinderen en gezinnen van de Vierde Wereld zijn niet dommer.
Maar je wordt reeds vanop school zo diep vernederd.
En dat blijft zo doorgaan, ook later.
Wij hadden net als de andere kinderen kunnen leren -
maar niet als je het hele gewicht van de armoede moet dragen.
En dat hebben ze ons voortdurend doen aanvoelen.

'Wij hebben onze waardigheid. Wij zijn geen rijke mensen.
Wij houden niet van medelijden.
We zeggen dat dikwijls op onze vergaderingen: we willen geëerbiedigd worden.
We hebben recht om in aanzien te staan, zoals iedereen.
Toen mijn moeder met ons naar de 'Secours Catholique' ging om nieuwe schoenen,
gaven ze altijd een maat te groot.
En de dame zei dan vriendelijk dat die langer zouden meegaan.
Wij wisten goed, dat die grote schoenen pijn zouden doen.
Maar moeder zei altijd: 'als je uit het bureau buitenkomt,
dan moet je je hoofd fier rechtop houden.
Je moet nooit je hoofd voor iemand buigen. Zelfs als je arm bent, 'Kop op'.
Ik heb dat altijd onthouden, niettegenstaande ontgoochelingen.
Ik heb altijd gezegd: ik ga nooit m'n hoofd buigen.
En aan m'n kinderen heb ik hetzelfde geleerd: 'Kop op'.
Want men moet ons met waardigheid aanzien.

Deze bijeenkomsten zijn ware Volksuniversiteiten van de Vierde Wereld.
Père Joseph Wresinski riep ze in het leven.
Ze zijn de plaats waar mensen elkaar ontmoeten
en zich uitspreken.
Overal ter wereld bestaan er dergelijke Volksuniversiteiten.

Iedereen heeft er zijn inbreng
om dat onmogelijke leven van armoede te keren.
Iedereen kan er getuigen van zijn fierheid en zijn wil
om zelf z'n eigen leven in handen te nemen,
om als volwaardige burger erkend te zijn.
Hier ook spreken de armste gezinnen over hun kinderen,
over hun toekomst.
Zij drukken hun solidariteit uit met de mensen
die nog meer lijden dan zijzelf.
Mensen die anders nooit van elkaar weet zouden hebben,
ontmoeten elkaar hier en dialogeren.

Samen bezegelen zij een verbond
tussen mannen en vrouwen uit zeer verschillende werelden.
Zij zijn bezielde om te delen wat ze kennen, wat ze liefhebben.
De steen die ze samen beitelden

symboliseert dat verbond.
Als getuige van de inzet van allen
werd hij onlangs ingemetseld
in Parijs op het Mensenrechtenplein.

In een arme buurt van Parijs
gaat een pianist de buurbewoners tegemoet.
Elders zal het een informaticus zijn of een kunstenaar,
of komen er artsen of jongeren.
Overal met dezelfde energie, met dezelfde overtuiging.
In de inzet van de mens
en in het delen van elke vorm van kennis
wordt ware solidariteit zichtbaar,
een solidariteit die zal toelaten dat uitsluiting
overwonnen wordt en dat er voor iedereen toekomst mogelijk is.

Op 17 oktober 1987 kwamen, op uitnodiging van Père Joseph Wrésinski,
100.000 mensen van alle landen bijeen
om voor de eerste maal in de geschiedenis, hulde te brengen
aan de slachtoffers van honger, onwetendheid en geweld.
Honderduizend verdedigers van de Rechten van de Mens,
arm en rijk door elkaar,
spreken hun overtuiging uit
dat armoede geen noodlot is.

100.000 mensen bevestigen hun solidariteit
met wie, overal ter wereld, vecht om aan de uiterste armoede
een eind te maken.

In het hart van Parijs,
op het Plein van de Vrijheden en de Rechten van de Mens en van de Burger,
op dezelfde plaats waar in 1948 de Universele Verklaring
van de Rechten van de Mens werd afgekondigd,
wordt de steen onthuld
in aanwezigheid van talrijke hoogwaardigheidsbekleders.

Deze steen in marmer zagen we beitelen en tot stand komen.
Hij brengt voor altijd het leven in herinnering
van allen die uitgesloten zijn,
vergeten of geminacht door de wereld.

“Jullie zijn met miljoenen en miljoenen kinderen, vrouwen en mannen,
gestorven van miserie en honger.
Ik wil hier vandaag, op het Mensenrechtenplein,
niet spreken over jullie dood:
vandaag wil ik getuigen van jullie leven.”

Ik ben priester.
Mijn bisschop zond me naar Noisy-le-Grand,
een voorstad van Parijs.
Ik ben er voor het eerst aangekomen
op 14 juli 1956.

De gezinnen die ik er ontmoet heb
herinnerden mij aan de armoede van mijn moeder.
De kinderen, die vanaf het eerste ogenblik mijn hart veroverden,
waren mijn broers, was mijn zus, was ikzelf,
40 jaar geleden, rue St.Jacques in Angers.

Sindsdien hebben de gezinnen van deze krottenwijk
mij geïnspireerd in al wat ik ondernam voor hun bevrijding.

Zij hebben mijn hart veroverd,
mij voortbewogen, zij hebben mij ertoe aangezet
samen met hen deze Beweging te stichten.

Zij hebben zichzelf een identiteit gegeven
en een naam gevonden: de Vierde Wereld.

Deze 14de juli 1956 bracht me echt terug in de grote armoede.

Op die dag heb ik mezelf beloofd
om de samenleving deze gezinnen te doen kennen,
om zo voor hen waardige woningen te verkrijgen,
werk voor de volwassenen,
een vorming voor de jongeren,
en voor de kinderen een school
waar zij eindelijk kunnen leren.

Het was ook die dag, dat ik besloot welke weg we zouden inslaan,
opdat deze gezinnen een erkende en gerespecteerde plaats
zouden hebben in de wereld.

Ik zou hen de trappen laten bestijgen van de Unesco,
van de Verenigde Naties, van Unicef, van de Raad van Europa,
van het Internationaal Arbeidsbureau en van het Vaticaan,
om daar hun stem te doen horen.

Dank zij de gezinnen
heb ik deze weg ten einde kunnen gaan.
Dank zij die mannen en vrouwen ook
die zich bij ons gevoegd hebben.

Père Joseph, gij zijt de president directeur generaal en stichter
van ATD. Hoelang bestaat de Beweging al?"

"Vooreerst, ik ben niet de P.D.G. van de Beweging ATD.

Als ik precies wil zijn: de beweging is begonnen toen ik 5 jaar was.

Ik heb begrepen dat al wat ik zou kunnen doen, tot niets zou dienen,
wanneer er geen Beweging was die zich als fundamenteel objectief stelde:
de vernietiging van de extreme armoede, midden de meest uitgesloten mensen.

Ik kon geen liefdadigheidsaktie meer opzetten, verdeling van kleren en goederen en zo,
vermits het juist dat was, waar ik zo tijdens m'n kinderjaren onder geleden heb.

Wat ik heel diep in mij voelde en wat ik als absoluut noodzakelijk achtte,

was om aan de mensen de kans op hun bevrijding te bieden,
door middel van kennis en vaardigheden.

En als ik zeg : kennis bieden, dan zeg ik tegelijk : bibliotheek, peutertuin, ...

Ik getuig voor jullie, armen van alle tijden
en armen van vandaag,
op straat opgepakt,
vluchtend van hier naar daar,
veracht en verbannen.
Arbeiders zonder stiel,
die altijd platgewalst werden
door het keiharde werk,
en wiens handen
vandaag niets meer te doen hebben.

Miljoenen mannen en vrouwen,
kinderen met een hart
dat luid in jullie borst klopt
klaar om te vechten
jullie verzetten zich
tegen het onrechtvaardige leven
dat jullie en anderen moeten lijden;
jullie moed dwingt het recht op onschatbare
waardigheid af.

Ik getuig voor jullie allen,
mannen, vrouwen en kinderen,
dien in plaats van alles en iedereen te vervloeken;
wil liefhebben en bidden,
werken en samenkomen om een solidaire
wereld te doen geboren worden.
één wereld, onze wereld,
waaraan iedere mens, vooraleer te sterven,
het beste van zichzelf gegeven heeft.

Ik getuig voor jullie mannen, vrouwen en kinderen:
jullie naam is vanaf vandaag gegrift op de grond
van dit Mensenrechtenplein,
opdat de mensen eindelijk rekening zouden houden
met mensen
en voor altijd zouden weigeren
dat grote armoede een noodlot is.

